

ПРОЕКТ

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ПРАВНАТА ПОМОЩ

(обн., ДВ, бр. 79 от 2005 г.; изм., бр. 105 от 2005 г., бр. 17 и 30 от 2006 г., бр. 42 от 2009 г., бр. 32, 97 и 99 от 2010 г., бр. 9, 82 и 99 от 2011 г., бр. 82 от 2012 г., бр. 15 и 28 от 2013 г., бр. 53 от 2014 г., бр. 97 от 2016 г., бр. 13 и 63 от 2017 г. и бр. 7, 56, 77, 92 от 2018 г. и бр. 24 и 101 от 2019 г.)

§ 1. В чл. 1 след думите „съдебни инстанции“ се добавя „и извънсъдебни процедури“.

§ 2. В чл. 13 т. 4 се изменя така:

„4. не заема длъжност или не извършва дейност по чл. 19, ал. 7 от Закона за администрацията, като ограниченията по тази точка се отнасят само за председателя и заместник-председателя на НБПП.“

§ 3. В чл. 16 се думите „120 лева, освен ако в закон е предвидено друго“ се заменят с „50 на сто от минималната работна заплата“.

§ 4. В чл. 19 в края се добавя „в размер на 20 на сто от сумата, изплатена на адвокатите от съответната адвокатска колегия за предходното тримесечие.“

§ 5. В чл. 20 ал. 1 и 2 се изменят така:

„(1) Националното бюро за правна помощ взаимодейства с Висшия адвокатски съвет, с адвокатските съвети, с органите на съдебната власт и на Министерството на вътрешните работи, с Министерството на финансите и с Министерството на правосъдието, с Държавната агенция за бежанците, с Държавната агенция „Национална сигурност“ и с други държавни и общински органи във връзка с предоставянето на правната помощ.

(2) При осъществяване на правомощията си НБПП може да изисква устна и писмена информация, свързана с предоставянето на правна помощ от адвокатите, от адвокатските колегии, от органите на съдебната власт и на Министерството на вътрешните работи, от Националната агенция за приходите, от Националния осигурителен институт, от Агенцията за социално подпомагане, от Държавната агенция за бежанците и от други държавни и общински органи, които са длъжни да я предоставят незабавно и безплатно.“

§ 6. Член 21 се изменя така:

„Чл. 21. Видовете правна помощ са:

1. консултация и/или подготовка на документи с оглед постигане на споразумение преди започване на съдопроизводството или за завеждане на дело, за започване или провеждане на производство за издаване на индивидуален административен акт и/или неговото оспорване по административен ред, включително консултация и/или подготовка на документи по глава пета „а“, раздел II.“

2. процесуално представителство;

3. представителство в извънсъдебни процедури;

4. представителство при задържане по чл. 72, ал. 1 от Закона за Министерството на вътрешните работи, по чл. 16а от Закона за митниците и по чл. 124б, ал. 1 от Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“.

§ 7. В чл. 22 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) основният текст се изменя така:

„(1) Правната помощ по чл. 21, т. 1 и 3 и в случаите по чл. 23, ал. 2 е безплатна и се предоставя на:“;

б) в т. 6 след думите „Семейния кодекс“ се поставя запетая, а думите „и на лица, ненавършили 21 години“ се заменят с „на лица, ненавършили 21 години, както и на лица, навършили 21 години, по задължения за издръжка, възникнали преди навършване на 21 годишна възраст“;

в) точка 8 се изменя така:

„8. лица, търсеци или получили международна закрила или ползвачи се от временна закрила по реда на Закона за убежището и бежанците, за които предоставянето на правна помощ не се дължи на друго правно основание“;

г) Създават се т. 11 и 12:

„11. лица, чието запрещение се иска;

12. лица с увреждания, с установени вид и степен на увреждане и/или степен на трайно намалена работоспособност, получаващи социална пенсия за инвалидност или лична пенсия за военна инвалидност или наследствена пенсия за военна инвалидност, чийто месечен доход не е достатъчен, за да си упълномощят адвокат.“

2. В ал. 2 думите „със съдебни решения или“ се заличават.

3. В ал. 3 думите „НБПП формира“ се заменят с „органите по чл. 25, ал. 1 и ал. 2 формират“.

4. Алинея 4 се изменя така:

„(4) В случаите, когато правната помощ се предоставя от НБПП, информацията по ал. 2 и 3 се събира служебно, като бюрото се снабдява с необходимите документи от съответните компетентни органи по електронен път. Кандидатът за правна помощ удостоверява с документ доходите си или изразява съгласие информацията за тях да бъде изисквана служебно от компетентните органи.“

§ 8. В чл. 23 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите „чл. 21, т. 3“ се заменят с „чл. 21, т. 2“.

2. В ал. 2 се създава изречение второ:

„В тези случаи лицето не дължи възстановяване на разноските за предоставената правна помощ.“

§ 9. В чл. 24 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.

2. Създават се ал. 2 и 3 :

„(2) Правната помощ се прекратява:

1. при промяна в обстоятелствата, поради които е предоставена;

2. при смърт на физическото лице, на което е предоставена;

3. при злоупотреба с правото на правна помощ;

4. когато обстоятелствата по чл. 24, ал. 1 се установят след предоставяне на правна помощ.

(3) Органът по чл. 25, ал. 1 или 2 служебно или по искане на адвокатския съвет, на страна в производството или на назначения адвокат постановява прекратяване на предоставената правна помощ считано от момента на установяване на някое/и от обстоятелствата по ал. 2.“

§ 10. В чл. 25 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите „чл. 21, т. 3 и 4“ се заменят с „чл. 21, т. 2 и 4“;

2. В ал. 2, изречение първо се изменя така:

„В случаите по чл. 21, т. 1 и 3 решението за предоставяне на правна помощ се взема от председателя на НБПП в 14-дневен срок от предоставяне на документи от съответния компетентен орган, а за лица, пострадали от домашно насилие в срок до три работни дни, от постъпване на заявлението. “

3. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Когато е предоставена правна помощ чрез консултация в регионален център за консултиране, лицето може да кандидатства пред НБПП за правна помощ за подготовка на документи за образуване на дело и процесуално представителство или представителство в извънсъдебни процедури. Решението се взема от председателя на НБПП в 14-дневен срок от получаването на документите от съответния адвокатски съвет. Отказът за предоставяне на правна помощ се мотивира и подлежи на обжалване, като за обжалването се прилага ал. 2.“

4. В ал. 4, т. 5 думите „чл. 21, т. 3“ се заменят с „чл. 21, т. 2“.

5. Създава се ал. 7:

„(7) Предоставената правна помощ за процесуално представителство обхваща и участие на назначения адвокат в провеждане на процедура по медиация по време на съдебното производство.“

§ 11. В чл. 26 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 5 се изменя така:

„(5) Назначеният адвокат може да бъде заменен по искане на органа по чл. 25, ал. 1 или 2 по реда, по който е назначен. Замяната може да стане служебно от органа по чл. 25, ал. 1 или 2, по искане на адвокатския съвет, на страната в производството или на назначения адвокат.“

2. Създава се ал. 6:

„(6) Органът по чл. 25, ал. 1 или 2 освобождава назначения адвокат при:

1. упълномощаване на адвокат от представляваното лице;

2. отписване от адвокатската колегия или от Националния регистър за правна помощ;
3. противоречия с представлявания, водещи до невъзможност да изпълнява задълженията си;
4. трайна фактическа невъзможност да изпълнява задълженията си, за което уведомява своевременно съответния орган и лицето, на което предоставя правна помощ;
5. при отказ на представляваното лице от назначения му адвокат.“

§ 12. В чл. 30, ал. 1 след думите „до адвокатския съвет“ се добавя „чрез Единната електронна система за правна помощ“.

§ 13. В Допълнителните разпоредби се създават § 1а и 1б:

§1а. „Представителство в извънсъдебни процедури“ по смисъла на този закон включва представителство в административнонаказателни производства, производството по издаване на индивидуален административен акт, в производството по оспорване на индивидуален административен акт по административен ред, в производство пред арбитраж, в процедура по медиация.

§1б. „Злоупотреба с право на правна помощ“ по смисъла на този закон е налице когато:

1. лице, на което е допусната правна помощ е поискало замяна на адвокат три и повече пъти в едно и също производство;
2. всяко друго недобросъвестно упражняване на правото на правна помощ, извършено в противоречие с целта на закона и правата и законните интереси на страните в производството.“

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 14. В Гражданския процесуален кодекс (обн., ДВ, бр. 59 от 2007 г.; изм., бр. 50 от 2008 г.; Решение № 3 на Конституционния съд от 2008 г. – бр. 63 от 2008 г.; изм., бр. 69 от 2008 г., бр. 12, 19, 32 и 42 от 2009 г.; Решение № 4 на Конституционния съд от 2009 г. – бр. 47 от 2009 г.; изм., бр. 82 от 2009 г., бр. 13 и 100 от 2010 г.; Решение № 15 на Конституционния съд от 2010 г. – бр. 5 от 2011 г.; изм., бр. 45, 49 и 99 от 2012 г., бр. 15 и 66 от 2013 г., бр. 53 и 98 от 2014 г., бр. 50 от 2015 г., бр. 15 и 43 от 2016 г., бр. 8, 13, 63, 86, 96 и 102 от 2017 г., бр. 42 и 65 от 2018 г., бр. 38, 83, 98 и 100 от 2019 г., бр. 68, 98 и 110 от 2020 г., бр. 9 и 15 от 2021 г. и бр. 15 и 62 от 2022 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В Чл. 78, ал. 7 се изменя така:

„(7) Когато делото е решено в полза на лице, на което е предоставена правна помощ, изплатеното адвокатско възнаграждение се присъжда в полза на Националното бюро за правна помощ съразмерно с уважената или отхвърлената част от иска. Когато делото не е решено в негова полза, лицето, на което е предоставена правна помощ по чл. 23, ал. 2 ЗПП дължи разноски съразмерно с уважената или отхвърлената част от иска, с изключение на разноските за предоставената му правна помощ.“

2. В чл. 83, ал. 2:

а) създава се нова т. 7:

„7. предоставената правна помощ;“

б) досегашната т. 7 става т. 8.